

เศรษฐกิจภาคบริการกับเศรษฐกิจไทย (Tertiary Sector and Thai Economy)

Source: <https://www.belaws.com/thailand/starting-a-tourism-business-in-thailand/>

Source: <https://www.ventureadvisory.com.au/post/show-me-the-money-broadcasters-and-sports-rights-on-an-unsustainable-path>

Source: <https://www.investopedia.com/terms/f/fintech.asp>

What Is the Service Economy?

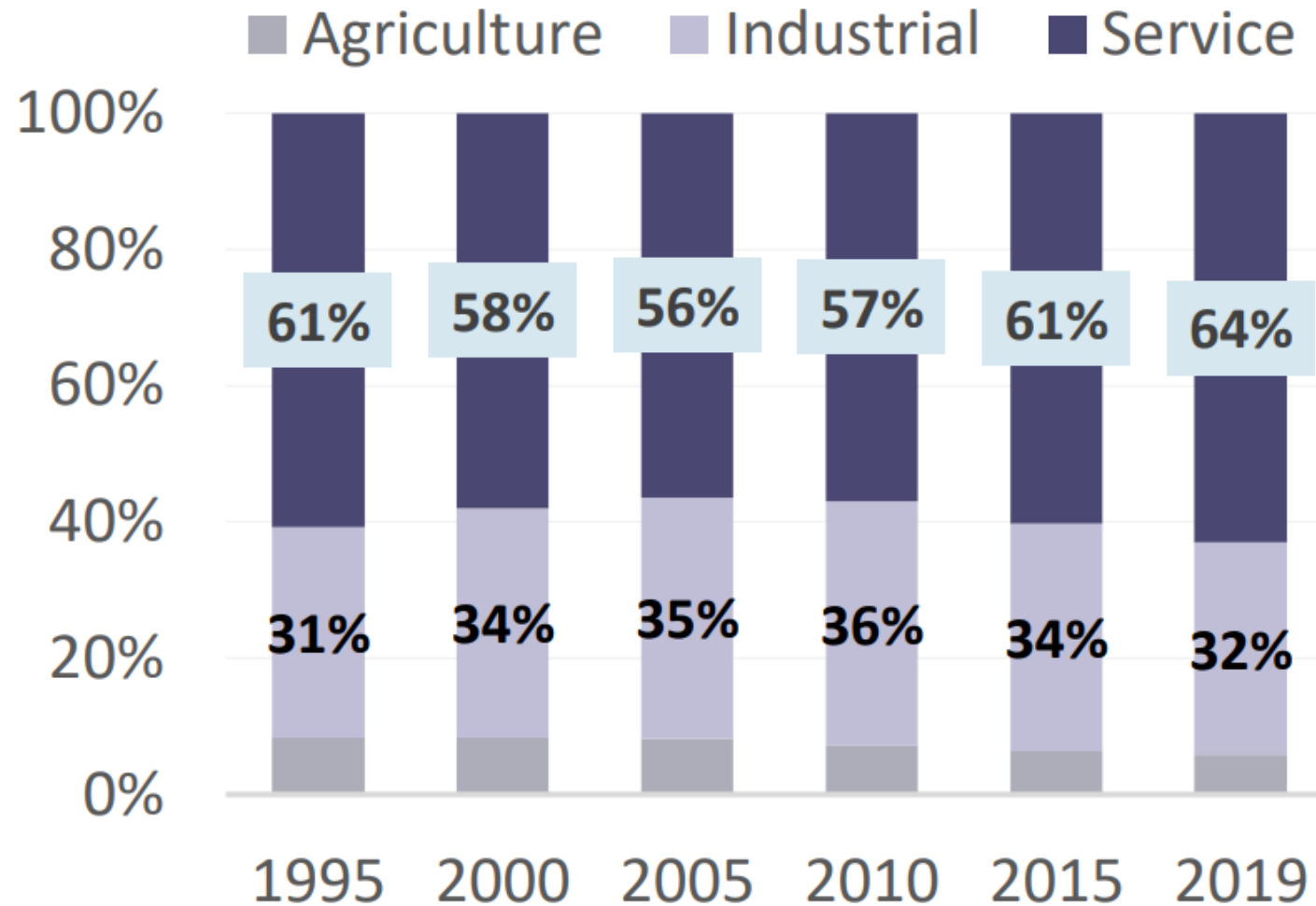
ภาคบริการคืออะไร?

- ภาคบริการ แบ่งเป็น 2 ประเภท ตามระดับการใช้นวัตกรรม ได้แก่

(1) **ภาคบริการดั้งเดิม (Traditional Services)** เช่น ภาคการค้าและการท่องเที่ยว ซึ่งไทยถือว่ามีความได้เปรียบในด้านการท่องเที่ยวค่อนข้างมาก เนื่องจากมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์และหลากหลายทั้งทะเล ภูเขา ศิลปวัฒนธรรม อาหารไทย รวมทั้งยังมีความได้เปรียบด้านราคา และ

(2) **ภาคบริการสมัยใหม่ (Modern Services)** ซึ่งมีความสัมพันธ์และเติบโตไปในทิศทางเดียวกันกับภาคการผลิต เช่น บริการขนส่ง บริการโทรคมนาคม บริการทางการเงิน และบริการทางธุรกิจอื่นๆ อาทิ การวิเคราะห์ทางวิศวกรรม และการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์

รูปที่ 1: สัดส่วนของภาคบริการมีมูลค่าต่อเศรษฐกิจไทยสูงที่สุด

ที่มา: NESDC, KKP Research

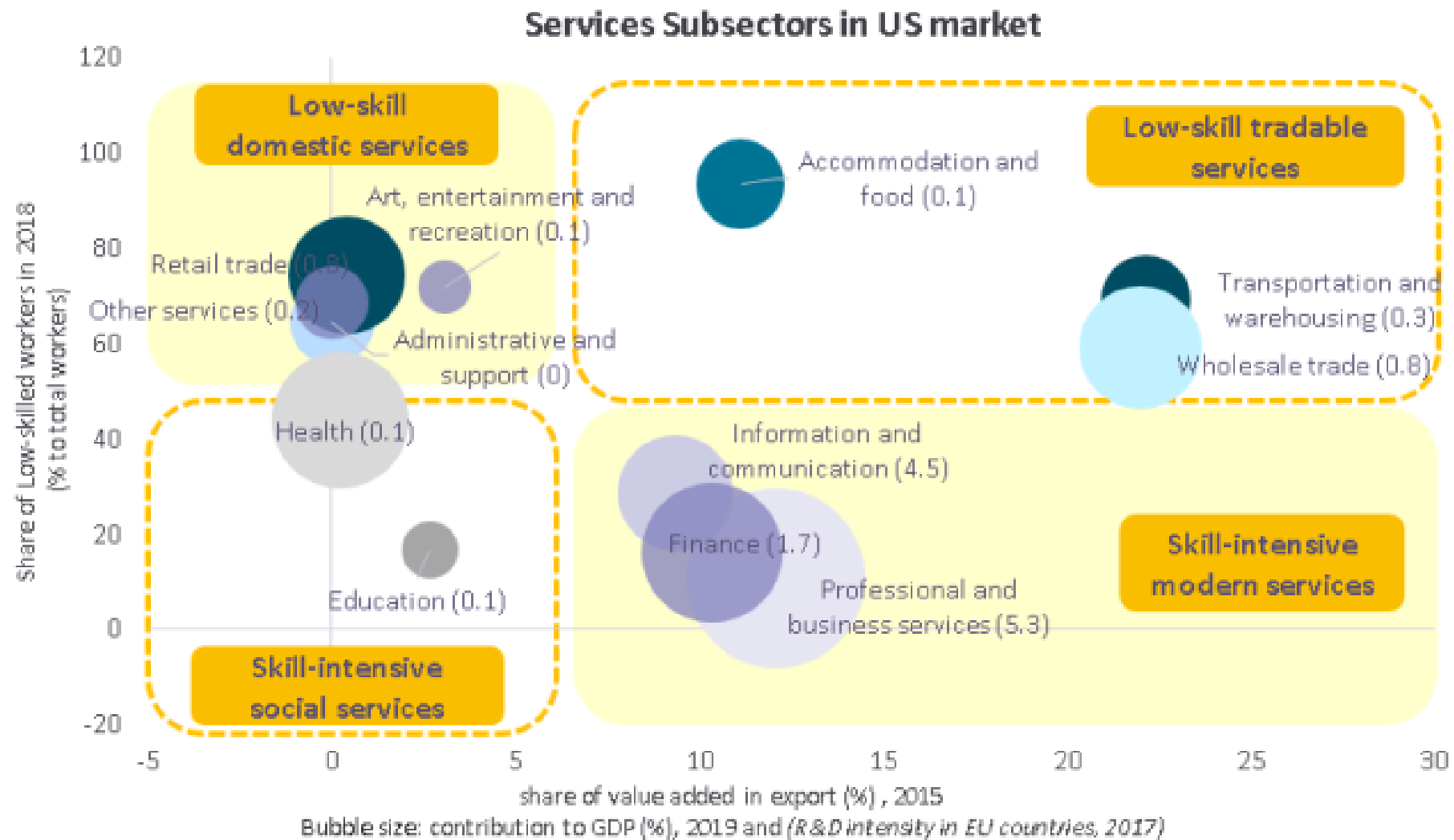
การแบ่งภาคบริการตามลักษณะทักษะ

- 1) **กลุ่มบริการสมัยใหม่ที่เน้นการใช้นวัตกรรม (Skill-Intensive Modern Services)** คือ มีการใช้แรงงานทักษะต่ำในสัดส่วนที่ต่ำ และมีมูลค่าเพิ่มสูงจากการค้าระหว่างประเทศ รวมถึงมีการลงทุนในด้านวิจัยและพัฒนา (R&D) ในสัดส่วนสูงที่สุดในทุกกลุ่ม เช่น กลุ่มสื่อสารและสารสนเทศ
- 2) **กลุ่มบริการเก่าที่เน้นการใช้แรงงานทักษะต่ำ และเน้นการค้าระหว่างประเทศ (Low-Skilled Tradable Services)** เช่น ธุรกิจค้าส่ง ธุรกิจขนส่ง
- 3) **กลุ่มบริการที่ใช้แรงงานทักษะต่ำและพึ่งพาการบริโภคในประเทศเป็นหลัก (Low-Skilled Domestic Services)** เช่น อสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจบันเทิง
- 4) **กลุ่มบริการที่เน้นแรงงานทักษะสูง (Skill-Intensive Services)** คือมีพึ่งพาแรงงานทักษะต่ำในสัดส่วนที่น้อยแต่ยังมีมูลค่าเพิ่มจากการค้าที่ต่ำอยู่สำหรับในประเทศไทย จากข้อจำกัดในด้านการให้บริการข้ามประเทศ อาทิ แพทย์ การศึกษา ทำให้ยังทำหน้าที่เป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้จำกัด

**ตารางที่ 1: ตัวอย่างภาคบริการที่สำคัญ
ในแต่ละหมวด**

ภาคบริการ	ตัวอย่าง
Skill-intensive modern services	
ICT	Publishing, Audio and Video Production, Data processing
Finance	Financial service, Insurance
Professional	Legal, Argitecture, engineer
Low-skill tradable services	
Wholesale	Wholesale
Transportation	Land, Water, Air
Accommodation and food	Hotel, F&B, Takeaway services
Low-skill domestic services	
Retail	Retail, Vehicles trade
Real estate	Renting and leasing, Real estate agencies
Administrative	Travel agencies, Security services, call centers, office support
Art, entertainment	Fitness, Sport Club, Mesueums, zoos
Skill-intensive social services	
Public administration	Services provided by government
Education	School, Private traning, Music Classes
Health and Social work	Hospitals, Doctors, Residential car

รูปที่ 3: ลักษณะของภาคบริการในประเทศพัฒนาแล้ว

ที่มา: WTO, CEIC, KKP Research

ความสำคัญของภาคเศรษฐกิจบริการ

(1) ภาคบริการมีบทบาทสำคัญในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของภาคอุตสาหกรรม (Spillovers)

ภาคบริการสมัยใหม่ในประเทศพัฒนาแล้วมีส่วนสำคัญเสมือนเป็นวัตถุดิบชั้นกลางให้กับภาคอุตสาหกรรม

ตัวอย่าง บริการทางการเงิน บริการด้านกฎหมาย บริการด้านทรัพยากรมนุษย์ การวิจัยและพัฒนาและการตลาด อาจเรียกรวม ๆ ว่า บริการทางธุรกิจ (Business Services) ซึ่งจะช่วยให้สามารถพัฒนางานหลักขององค์กร เช่น การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้อย่างเต็มที่ ภาคบริการกลุ่มนี้มีแนวโน้มความเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรม (Forward Linkage) เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

จากการที่ภาคอุตสาหกรรมในประเทศพัฒนาแล้วพึ่งพาภาคบริการในประเทศเป็นหลักกว่า 90% ในขณะที่ไทยมีสัดส่วนประมาณ 50% เท่านั้น

ความสำคัญของภาคเศรษฐกิจบริการ

(2) ภาคบริการสามารถขยายตลาด (Scalable) ผ่านการค้าระหว่างประเทศ (Tradeable)

ตารางที่ 2: ลักษณะการค้าระหว่างประเทศของบริการแบบต่าง ๆ

ลักษณะการค้า	รายละเอียด	ภาคบริการที่สำคัญ
การค้าแบบข้ามพรมแดน (Cross-border supply)	ให้บริการกับลูกค้าที่อยู่ในต่างประเทศโดยไม่ต้องมีการเคลื่อนย้ายแรงงาน เช่น การเคลื่อนย้ายในรูปแบบดิจิทัล	Transportation and storage, Professional, ICT
การบริโภคในต่างประเทศ (Consumption abroad)	คนต่างชาติซื้อบริการในอีกประเทศหนึ่ง เช่น การท่องเที่ยว การศึกษา	Accommodation and food, Education, Health, Wholesale and retail
การเคลื่อนย้ายแรงงาน	แรงงานเคลื่อนย้ายไปต่างประเทศเพื่อให้บริการกับลูกค้าโดยตรง	Professional, Arts, Education
การให้บริการในต่างประเทศ	ให้บริการกับลูกค้าในต่างประเทศผ่านบริษัทลูกในประเทศนั้น ๆ	ICT, Finance, Health
เป็นปัจจัยการผลิตของการค้าสินค้า	ทำหน้าที่เป็นปัจจัยการผลิตสำคัญให้กับการผลิตสินค้าส่งออก	R&D, Engineer, Design, Software

ที่มา: World Bank, WTO, KKP Research

ลักษณะภาคเศรษฐกิจบริการของไทย

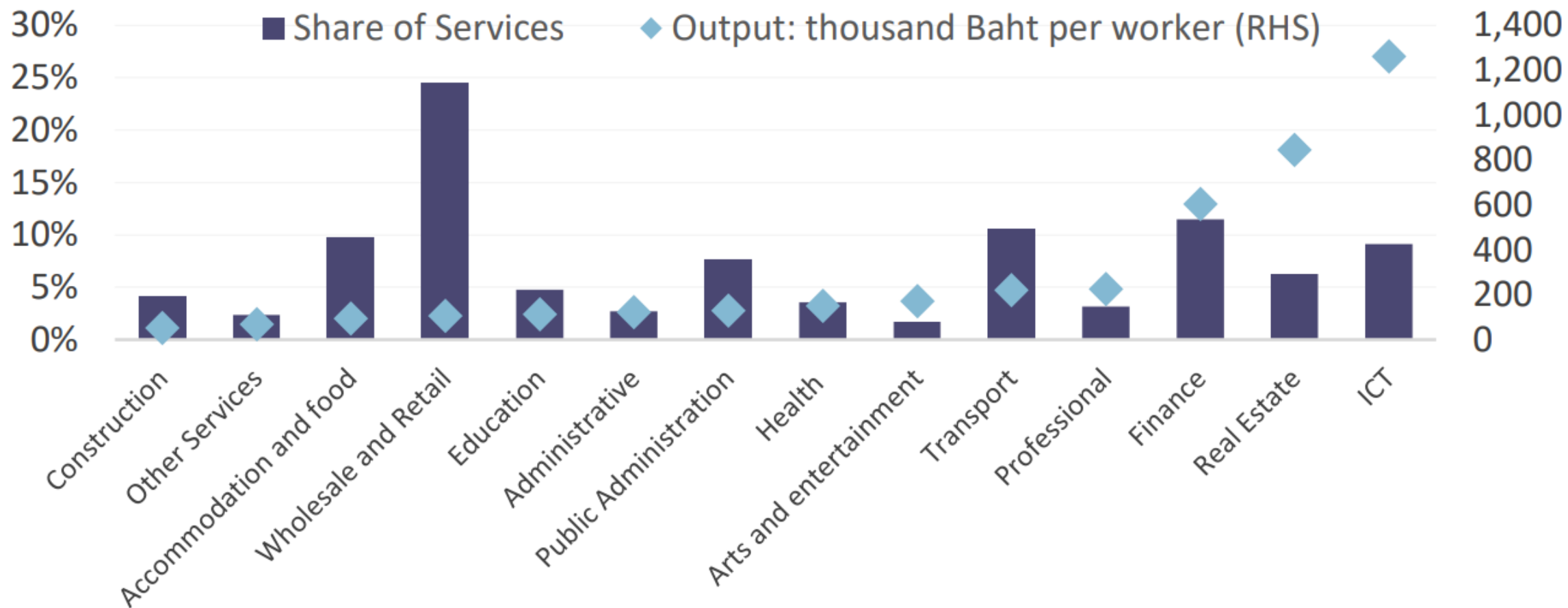
ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ภาคบริการไทยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่นอกเหนือจากการท่องเที่ยวภาคบริการอื่นยังมีลักษณะที่เป็นการเติบโตตามภาคเศรษฐกิจอื่นมากกว่า

(1) ภาคบริการไทยมีการเติบโตกระจุกตัวเฉพาะในกลุ่มบริการแบบเก่า ทำให้เพิ่มขนาดตลาดยาก กลุ่มที่ใหญ่ที่สุด คือ การค้าปลีกและค้าส่ง การขนส่งสินค้า การให้บริการสาธารณะ โรงแรมและที่พัก และการก่อสร้าง ขณะที่ภาคบริการที่อยู่ในกลุ่มสมัยใหม่ซึ่งมีมูลค่าเพิ่มสูงกว่ายังมีสัดส่วนค่อนข้างต่ำ

(2) ห่วงโซ่อุปทานของภาคบริการไทยในกลุ่มการบริการแบบเก่าไม่ได้ทำหน้าที่สนับสนุนการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมเท่าที่ควร

ภาคเศรษฐกิจบริการของไทย เช่น การค้าปลีกและค้าส่งหรือ โรงแรมไม่ได้มีส่วนช่วยเพิ่มศักยภาพการผลิตให้กับภาคอุตสาหกรรม และบริการบางอย่างช่วยสนับสนุนได้ แต่ช่วยในมูลค่าค่อนข้างน้อย เช่น การขนส่งสินค้า

รูปที่ 4: สัดส่วนภาคบริการของไทยส่วนใหญ่อยู่ในบริการที่มีผลิตภาพที่ต่ำกว่า

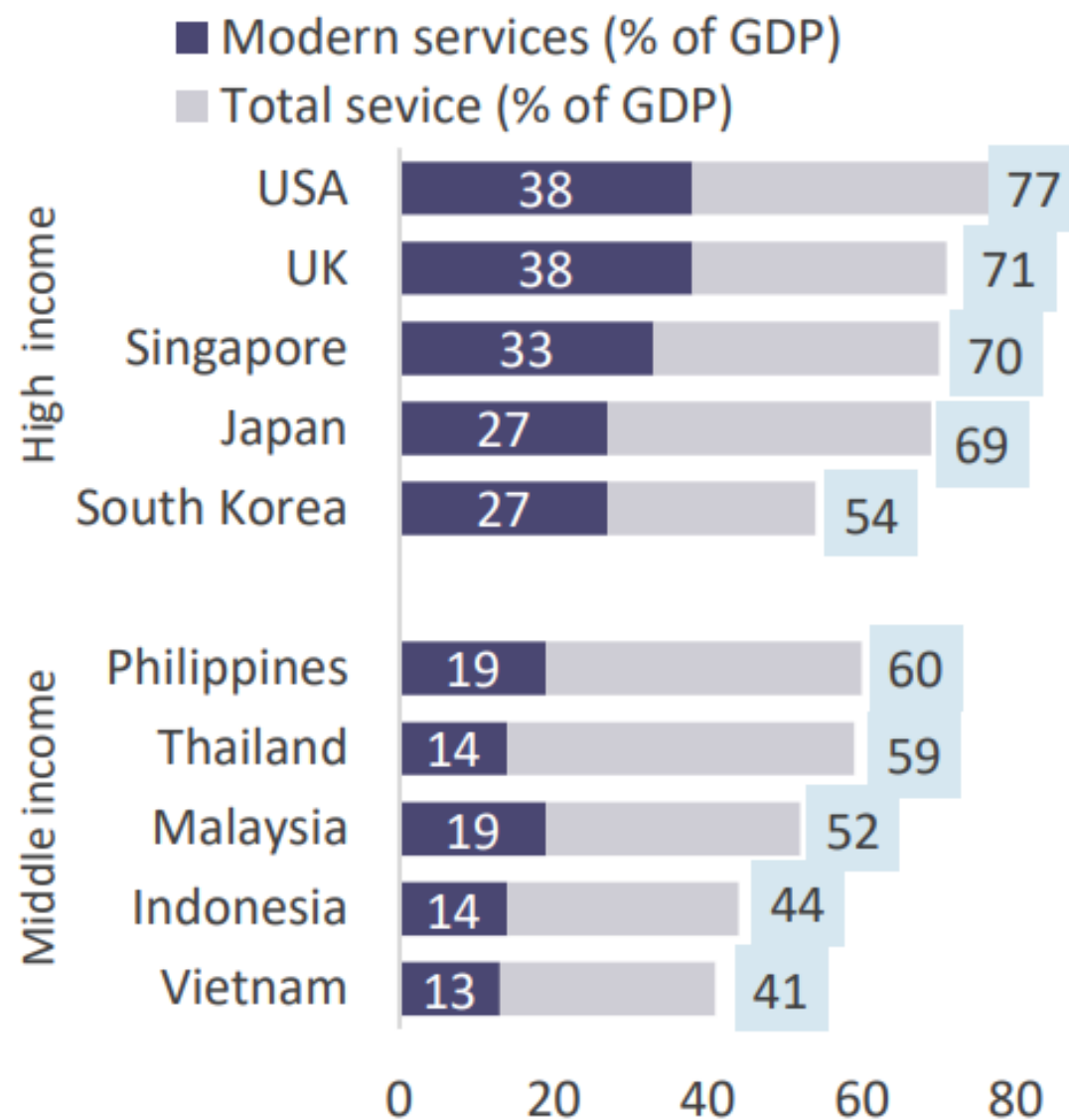
ที่มา: BoT, NESDC, KKP Research

ลักษณะภาคเศรษฐกิจบริการของไทย

(3) การท่องเที่ยวและการแพทย์เป็นตัวนำเศรษฐกิจสำคัญจากภาคบริการเพียงอย่างเดียวของไทยในช่วงหลังปี 2555

(4) ภาคบริการของไทยจะเหมือนกับกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ที่จะเน้นใน **กลุ่มธุรกิจที่มีมูลค่าเพิ่มต่ำ** ส่วนกลุ่มอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีมูลค่าเพิ่มสูงนั้นการเติบโตยังมีน้อยมาก เช่น กลุ่มเทคโนโลยีการเงิน (Fin. Tech) กลุ่มการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D)

รูปที่ 7: ประเทศรายได้สูงมีส่วนของบริการสมัยใหม่สูง

ที่มา: จากงานวิจัยของ BoT "ภาคบริการไทย เปลี่ยนให้ปัง! ปรับให้โดน!, KKP Research